

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**De gratia et merito ad mentem D. Thomae I 2. Q109 et
seq. - Cod. Ettenheim-Münster 221**

**Münzer, Franz
Weber, Fortunatus**

[s.l.], 1716

Arlus II. De justificatione jmpij

[urn:nbn:de:bsz:31-120300](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-120300)

libum supernalem q̄ m̄dū caa p̄p̄t̄; inten-
dere l̄. augere p̄t̄. Q̄as ē, q̄ia unaḡ
caa q̄a p̄t̄ p̄p̄t̄ augere et intendere
effectum, hunc effectum et̄m p̄p̄t̄ p̄t̄
producere, nisi cum iam sup̄poner̄ pro-
ducte; cū q̄o gr̄a p̄t̄ntem nulla crean-
p̄t̄ t̄ngm caa p̄p̄t̄ p̄p̄t̄ p̄ducere,
req̄ et̄m effective p̄p̄t̄ p̄t̄ eam augere
et p̄t̄ ē de h̄ib̄y sup̄naalib̄, unde cū
Eul̄ia oram̄ in orate q̄o dicit̄ D̄ca
13. p̄p̄t̄ p̄t̄. Da nob̄ D̄e fidei sp̄i
et̄ charit̄; auḡmtum. Et̄ hoc de caa gr̄a
sit d̄. 2. de mult̄ p̄p̄t̄ imp̄i.

Artus II. De justificatione impij.

Ea q̄o de iustificac̄e impij D̄es tractare solent ad 5.
capita reducimus q̄ib̄ singulis q̄ tot p̄t̄. respondēt. In 1.
agem̄ an sola gr̄a s̄t̄ forma iustificac̄o; in 2. an
p̄t̄ p̄p̄t̄ iustificac̄o; q̄ q̄donac̄em merē ext̄n̄ta
in 3. Ut̄n̄ ad iustificac̄em lib̄. arb̄. req̄ira; in 4.
ut̄n̄ infusio gr̄a nec̄p̄iō s̄t̄ exclusio ul̄tra mot̄.

ialis. In 5.^a alia de iustificacoe explicabunt, et
sic multa immiserens sit. scilicet an sola gratia sit forma iustificacoe?

SECT. I. An sola gratia sit forma iusti- ficationis?

hortat nos aply Coloss: 1.º et ambulamus gratias agen-
tes Deo patri qui dignos nos fecit in ptem sortis 157.
Stum in lumine, qui eripuit nos de potestate tene-
brarum, et transfudit in regnum filii dilectionis sue
in quo habemus redemptionem et sanguinem eius remis-
sionem peccatorum per quibus vobis inquit Paulus. Sep: 6. c. 4. iusti-
ficacoe impii descriptio infirmitas, ut sit trans-
latio ab eo statu, in quo nos nascimur filii i. ad-
in statu gratie et adoptiois filium Dei et 2.
adam IESUM Chru salvatorem nru. ita Paulus.
Et hoc ipse iam docuit: O. hic q: 113. a. i. in Cir-
fine dicens: transmutas quia aliquis transmutat
a statu iniusticie et remissionem peccati sortis no-
men a sono ad gem, et vocat iustificacoe impii.
ita Paulus: pro beneficiendo est, quod iustificacoe im-
pii se descriptio, nam iustificacoe glificat: iustificacoe
em procipe nomen quod considerando idem est quod iustifac-
tio, iustifacoe am de se n' requirit peccatum antecedens,
quod ex se act noty a gratia in gratia, ut patet

ly inter
ia unq
alendee
pet
nuel pro
ulla crea
induce
com auge
und cu
Inca
i spri
aa grae
imp
e libet
pstat
no re
ma car
re p
ly iust

in Ad. B. V. Chri hinc p qibz utiqz iustifi-
ca gveriebat, qm in C. mmo pcti nascunt
depravati. Cogno de Adam pto statu inno-
centia, unde reale S. O. cit. q. 113. a. 1. in Qait.
Iustia interna in hoie pt fieri duplto, uno mdo
p mdum simplicis generacois qe d' ex privatae
ad form et hoc mdo iustificaco pt abm ge-
tere si qd n' act in pcto dum huigmi iustia
a DEO auigeret, sicut Adam aueripedi-
singulam iustiam; alio mdo pt fieri iustia
in hoie fm vocem moty qd e de g'rio in
g'rium, et fm hoc iustificaco importat
transmutacoem g'nciam de statu iniustia
ad statu iustia p'cedite, et hoc mdo lo-
qumz hu de iustificacoie impij. S. O.
ex qibz patet de qe iustificacoie sermo fit, et
qd illa fit transibz seu moty de statu in-
iustia et pcti ad statum iustia et grae.

158. Suppono am circa hanc iustificacoie seu pcti
remissioem q'ra modernos hereticos p'ba
mortalia a solū tegi p' entropia Chri
iustiam in iustificacoie impij, qd si illa ea
p'ba remaneant, p' abm n' imputen, nobz ad
penam p', p' dico extra ea. verū solū p'

graa Chri prout Trident: de pctis originali definit
 scilicet 5. Can. 5. dicens, si quis dixerit peccatum
 originale non vere tolli per gratiam Chri, per thm
 rudi et non amplius imputari. anathema sit.
 Et etiam de pctis multo locis insinuat
 scriptura ut 1. Paral: 2. obsecro Dne asper
 iniquitatem serui tui, Isaia 44. Deleui et nu-
 bent iniquitates tuas et quasi nubeculam peccata tua
 ps: 102. Intm distat orbis ab occidente longe
 fecit a nobis iniquitates nostras. et ps: 9. quare
 peccatum illius et non inuenies. Ezech: 36. Effundam
 super vos aquam mundam et mundabimini ab omnibus ini-
 quitatibus vestris, per hoc ipse longo sermone ex tribus pro-
 bari potest, si quia supra iam de hac materia diximus
 in Supplementis adducendis, et interim inquam catholica
 sententia Synonymis, etiam illud inter tres generose
 an non per actus gloriose et charitatis hoc potest fieri
 iustificari, an vero unica causa filii nostri iustifi-
 cationis sed gratia sanctificans? pro cuius difficultate re-
 soluere fit

Assertio unica iustificationis nostra de peccatis nostris 159.
 scilicet causa et gratia sanctificans cuius dispoes actus
 scilicet charitatis et gloriose. Colligitur assertio ex
 clarmis vobis Tridentini quod scilicet 6. c. 7. ita ait
 demum unica iustificationis filii causa est iustitia Dei

n' q' i' se iust' e', s' q' nos iustos facit, q' videt ab eo donati reosam, sine mentis, no et n' mdo repetamus s' vere iusti nominamus et sum' iustia in nobis recipientibz unguis suam s'm mensura, qm s'rog. l. partibz singulz prout vult, et s'm priam cuiqz dispoem et cooperasem ita Trid: qibz ubi sub noie iustia q' DEUS nos iustos facit, s'm quem Thequm suam graa intelligit iustificantem prout iuxta Triden: unica solis caa noe iustificaois e' graa sanctificans.

160. P'g: a' rase i. pers: atq' gl'iois et charit' s' ultima dispoem ad formam iustificantem, atq' nulla dispoem ad formam e' ipsa fra, cu' nihil sit dispoem ad se ipsu', et ino dispoem a' fra recessio inveniat aliqua castitas ut dicit in phis: go etm atq' gl'iois et charit' n' s' fra iustificaois. m. patet ex rase adiecta M: p: ex Trid: s'ep: 14. c. 4. ubi ita ait: fuit am q'ois t'p' ad impetrandam veniam petum h'c gl'iois motu recessius et in hoie post bapt'mu lapsa ita demu, preparat ad omnipoem petum si in fiducia

Deus misericordiae et vobis praestandi reliqua
 quibus sit ita Tri: ex qz, patet qd acty
 gloriois et charit; preparant hoiem ad res
 iustificacem, atq; preparas se hnt ut dispo
 st qo acty profati dispoos ad forma iuf
 significantem n vero ipsa fra iustificans.

2o: eadm pars 2. si acty gloriois et cha- 161.
 ritis eent fra iustificacis, nqm pot dari
 iustificas sine ijsis, implicat em dari
 effectū form sine fra sua, atq; sequela
 e quere falsa, na in primis parvuli iusti
 ficant, à pto originali, qm eigni acty eliciant
 ut pote qz eorum plane st incapaces, ite
 rum adulti sine iis iustificacem accipiunt
 in sacramento penitiae utpote ad qd valide
 suscipiendu sufficit attritio, qo acty gloriois
 et charitatis n st fra iustificacis et q gtrū
 e graa sine qz nqm gtingit iustificas.

3o: Illud e fra nra iustificacis sola q
 uing soliq, privacem gstituium fcltr ptores
 et iniusti, atq; q soliq, graa privacem
 gstituium fcltr ptores, pbum em fcltr qf-
 sit in sola graa privacem fm dicta in Tra:
 de pbtz: qo etm q solam graa fcltr iustificam,

opposita em p opposita eadem et ras. 4.
eadem et fra qd facta qstibim filii
adoptivi DEI, et qd iustificam, atq sola
graa qstibimus facta filii adoptivi DEI
sicut supra habim qd pateres fra
nre iustificaoi et ee aliqd stabile et
f manens, atq am charit, et glorioi n.
st aliqd stabile et f manens ut patet.

762. ⁹⁰ 2^a pars qd atq glorioi et charit, sint dis-
pooes ad fram iustificantem patet in Tri-
dent. relato, ubi dicit qd glorioi pparet
doiem ad iustificaoe p iteru ea tradit. l. d.
hic q. 113. a. 8. in O ubi dicit qd in qolibet
motu naturalis p e moe iustig moventis, fa-
2^a am e dispo mae five motu iustig mobilis
et dem addit: motu am l. dispo mobilis
e qdem duplex motu liberi arbitrii scilicet
motu in DEUM qd e atq dilectiois
et motu in pte qd e atq qstet delectaoi
et glorioi p iustig fm l. d. atq glorioi et cha-
ritis st dispoes ad iustificaoem. Clarius
idipsum ostendit l. d. eodem loco ad 2^a ubi ad

hanc obisē sibi factā: dispoō procedit
 naturalit. fram ad qam dispoōit, s. moty li-
 beri arbitrii e' qōdam dispoō ad susceptiōē
 graa q. naturalit. procedit in fusiōem graa p
 sic Kdel: ad 2^m dicendū: qd dispoō sibi pra-
 cedat susceptiōem fra ordine naa, s. qd
 in actiōem agentis, s. qam etm ipsem solum
 dispoō, et ideo moty lib. arbitrii naa ordine
 procedit qfusiōem graa. Ia S. D.

Cum tētibz id pres guili Frid: Lestanz Sept: 163.
 b. c. 5. 6. et 7. ubi ita clarit. moty hor lib. arbitrii
 appellat dispoōes ad iustificatiōē, ut prope de
 fide tenendū videat, qd in apert: diximz
 qd qidem libenter opponerem nisi qfultig
 ibi legenda eēt, auctorit. q. supposita rae
 S. D. is defumpta ex q. ii 2. a. 3. eandem apert.
 partem probō, q. in hoc qfistit: qd DEUS
 unumq. q. moveat s. m. m. s. et naa
 cum q. DEUS moveat ad ult. de p. s. ad
 s. b. t. iustia, s. iud. etm movet lib. arbitria
 ad dispoōes ponendas pro iustia, et qidem
 qformit. ad m. d. lib. arbitrii cuius e' s. p. p.
 movere: dein sicut in naturalibz indispē-
 sabilibz reijon. dispoōes ad fra s. b. t. a. l.

• quia et se 1.° intendunt et se long' ultimus
 generatiois substantia, ita etiam generaliter
 contingit in generatione spiritali, ut proprio
 ponere, quodam dispoos in ordine ad gratiam
 tunc tunc ultimam generatiois spiritalis,
 et quia se habet quasi forma substantia in ordine
 substantia, prostat enim hoc ipsum in ordine
 substantia, ad formam substantia in ordine reali
 prostat solet, unde pro. 16. dicitur hinc
 et preparare animam, et S. Aug. sermone 15.
 c. ii. de orb. Dei ait: qui fecit te sine te,
 et iustificavit te sine te, et sic nascentem
 fecit, iustificat volentem, unde etiam Tert.
 loc. cit. definit tunc de fide, in adultis et
 necessitas dispoos ad gratiam et remissionem
 peccati: actus quo charitatis et gloriosus est
 forma nostra iustificatiois, sed ultima dispoos
 ad illam, et hinc

164. Infero quod nec est absolutam Deum proinde actus charitatis
 et gloriosus potest punit et forma iustificatiois impij
 et ignis tormenti, ratio est, quia id quod ex se et sua
 natura est tunc dispoos ad gratiam, est ex se et sua natura

insufficientis ad tribuendum effectum solum, atque ad
 charitatis et gloriose scilicet ex se et sua natura
 dispositio ad formam iustificantem quod etiam scilicet ex
 se et sua natura insufficientis ad tribuendum effectum
 solum et per consequens ad eandem ipsam formam iustifi-
 cationis. manifestum patet ex dictis. III. p. nisi dispositio ex
 sua natura est insufficientis ad tribuendum effectum
 solum, eadem est virtus dispositio ad formam, et
 ipsa forma, imo ipsa dispositio iam non est dispositio
 ad formam, forma enim est quae per sui gratiam tribuit
 effectum solum: sicut quod iuncta oes implicat,
 quod dispositio ad formam scilicet ipsa forma ita quod, ne-
 cessarium est quod dispositio ex se et sua natura sit
 insufficientis ad solum tribuendum effectum solum
 unde sub ad i. sequitur: atque quod ex sua natura est
 insufficientis ad solum tribuendum effectum solum,
 neque de absoluta Dei potestate potest esse forma: quod ad
 gloriose et charitatis neque de absoluta Dei potestate
 potest esse forma iustificationis. Consequenter patet,
 a. p. si quod ex se et sua natura est insufficientis ad
 tribuendum effectum solum scilicet etiam de absoluta Dei
 potestate potest esse forma, id potest tamen fieri ex supposito
 quia Deus insufficientem potest tollere et facere quod
 de insufficienti sit sufficientis.

atq; hoc DEUS facere n' potest, nam si inefficacia non
suppleret, l. eam supleret q' se ipsum l. q' aliqd
sua supaddiderit: neutra dicitur, l. n' potest id q' se
ipsi, q'ia si DEUS q' se ipsum defectu suppleret,
ipse DEUS iustificaret, n' vero acty gratior aut
charit, et sic in seipsis vi acty manerent ineffi-
cientib, q'ia sed neq; altera dicitur q' illi de-
fectu suppleat q' aliqd sua supaddit, ilud
em supaddit l. est eisdem speciei vel actib; cha-
rit, et gratior l. diversa, n' p' q'ia sic est
eisdem virt, quales, nec potest facere pro-
dictos acty potentiores, ad tribuendu effectum
solum, q'm su se tribuere n' possunt: n'
etm 2^a q'ia sic n' ipsi acty charit, et
gratior est caa solis iustificatiois, si illa
nova supaddita virt, quod caa solis dat certis tribuere effectum
solum q' suipij quicquid: Ego impossibile,
ut q' aliqd aliud distu' tribuat effectum solum
q'm q' se tribuere n' potest, et ideo recte videt
q' etm de absoluta DEI pota sit impossibile
q' acty gratior, et charit, sint sua nos iusti-
ficatiois.

165. Colligi ex dictis hos acty ce dispoas p'cas, etm

moralis solum, seu ex ipsa natura rei et non solum ex
 ordinacione divina disponere ad gratiam seu suam ius-
 tificationem. Cuius ratio est, quia illud quod philosophia et
 naturalis dispositio et coaptat solum ad suam et dispo-
 sitionem, atque actus liberi arbitrii sunt gratiosus et
 charitatis philosophia et naturalis disponunt et coaptant
 animam ad gratiam: ergo sunt disponentes philosophia. m. p. quia illi
 actus recipiunt in bonis in homine et sunt eiusdem
 ordinis, cum gratia habet, necessitas generat
 ut illa cum se sint actus solum supernaturalis
 charitatis et penitentiae, quod sunt per se gratia et
 habet saltem indirectam operationem in rebus quod
 est gratia operationem, plura autem non recipiunt ad
 dispositionem philosophia, ut patet in calore ut est
 resque sine ignis, ergo hi actus philosophia et naturalis
 disponunt et coaptant animam ad gratiam.

Obij: sicut in ordine naturali natura est philosophia 166.
 emanativa suorum per se, quia est natura gratia
 philosophia ita etiam in ordine supernaturali gratia est
 philosophia emanativa suorum per se quia est
 natura philosophia in ordine supernaturali: ergo sicut
 disponentes requiritur ad productionem naturae in
 ordine naturali sunt philosophia, ita etiam in ordine
 supernaturali disponentes requiritur ad productionem

gracia dnt ee phia, propterea ordo rei
videt exigere, ut qd f motu prout graa
amiffa et a Deo averfa e, fe iteru f motu
prout ad Deu revertat, et fca graa qd qdaz, neq
taliter cenfer ad graa difpofit, qd recte iu-
dicaz, qd talis motu liberi arbit: e difpo-
phia et ex naa rei in adult; requifita.

167. Ob: 1. Autoritas fcripturae ubi folis effectus
iuffificationis gloriofe et charitati adferibit, ut
Luc: 7. remittunt ei peccata multa quoniam diligens
multum. Ioa: 14. Si quis diligit me, pater meus
diliget eum. Provs: 10. Univerfa delicta operat
charitas, 1. Pet: 4. Charitas operat multitudinem
peccatorum.
2. Autoritas Trident: et S. Auguini, illud fep: b. c. 7.
dicit: id tu in hac impie iuffificatione fit, tu
eigdem fcripturae papiois merito f fpeit S:
charitas Dei difundit in cordib; eorum
q; iuffificant, S. Auguini c. ult: de naa
et graa aut: charitas inchoata, inchoata
iuffia e, profe charitas prosecta, pro-
secta iuffia e, magna etus talis p ipis
fm Aug: et Trident: charitas Dei fca naa iuffia;

3°. Id est quod tollit se id quod est in peto, et causa foli
 iustificacionis, atque et actus gloriois et charitatis
 tollit se id quod est in peto, et in in peto aversio
 à Deo et questio ad creaturam, et actu vero
 gloriois aversim, à creatura et et actu dilectionis
 revertim ad Deum, et licet actus per hi non
 durent, manet tamen et ipsos hoc. Alter questus
 ad Deum, sicut quicquid peto manet. Alter
 questus ad creaturam et aversio à Deo.

R: ad autoritatem in 1. et 2^a. instans earum loqui
 de charitate ut fundata in gratia ista, ut cha-
 ritati inquam notiori appellative effectus foli non
 iustificacionis tribuat, s. loqui tamen de dispositiva
 causalitate quod actus charitatis sit propius dispositio
 ad gratiam et iustificacionem et sic nil gloriois
 prosequitur.

ad 3. d: M id est quod dicitur: Id tollit per de causa est M.
 et quod tollit tamen indirecte per n. M: actus charitatis
 et gloriois non tollunt petum. Alter directe et
 foli per tamen indirecte et dispositive, ut patet.
 Obj. 2. gloria illata et colligenda i. Deum per 168.
 absoluta potest per actus charitatis et gloriois ex-
 pellere petum de causa nulla tamen positiva gratia, atque
 expellere petum et iustificacionem, ergo tamen per absoluta

Dei pot sine gratia actus charitatis et gloriis pot
solum iustificare.

2°. si res, et absoluta Dei pot sine gratia popu-
m iustificari et actus charitatis et gloriis impli-
caat. l. cet ex pte Dei et hoc dici n pot, in
Deus pot videri, et ex pte istius nihil pot
implicare, l. ex pte actuali, p nec hoc sub-
sistit, na etiam nactus habet qd tribuant
ad iustificandem, qd etiam nactus pot tri-
buere ad alios illud etiam tale alios id pu-
f nactus pot tribuere simpliciter, qia nactus
capacitas ad alios pot infinite augeri a
Deo, l. deniq, et implicat ex pte impuri
iustificandi, p nec hoc dici pot, Deus em de
volentibus etiam pot facere volentes. Itaqz
nullo modo hoc fieri implicat: go de
absoluta Dei pot actus charitatis et gloriis
pot ea sua nra iustificari.

3°. Contra Colligendum: si actus gloriis et
charitatis sunt dispoes ptes, sunt p ad pte
iustificante requisita, atqz hoc n e, infundit
em parvuli gratia sine oi eigni actu, go n
p dispoes ptes.

4. ad fra' qe creay nulla p'p'et'ij d'p'ro
p'ha et ex naa rei, p' graa a Deo creay
iuxta illud ad Eph: 2. Creati in Chro Vesu
ad Galat: 6. nova creatura p' g'p.

5. p'ha d'p'ro d' ee in eodm s'cto ut fra atq'
atq' charit' et g'ficiois n' p' in eodm s'cto cum
graa na' graa s'biectay in aia, atq' vero
p'fati in aia pois: g'p.

R: ad i. n. M. si procedat de ultione s'cti, hoc quidem fieri i' g'g.
p' qd Deus q' dictos atq' disponat ad expulsioem
p'cti, n' am qd q' illos s'cti expellat p'ctm, p'vocat
em n' pot' tolli nisi q' fra' qe p'vocat, p'ctm am
e' p'vocat graa, et ideo n' p' tolli nisi q' in-
fusioem graa.

Ad 2. dico: implicat ee ex se ipsum actuum
fm hoc qd ipse p' d'p'roes t'm adeoq' aliqd
ip' iustificati extraneu, du' e'bra fra d' ee.
qd' fm p'cto intrinsecum utpote caans q' sui ip'ig
gnitatem, p'vocat q' hos atq' nos s'cti iustificari
fieri n' pot' nisi cum mutase ip'ig nae et
eentia qd' implicat. Neq' urget qd' dicit, qd' illud
qd' e' naaltr capax ad aliqd' g'fribuere aliqd' ip'et
p'it sup'naaltr illud totu' tribuere, hoc em t'm procedit

Si maneamus in illo ipso et quomodo naturaliter potest
tribuere, potest autem aliter probati naturaliter tribuere
dure tunc ut dispoas ad iustificandum nam
ut fra et ideo pl^u n^o prob^o, qm qd illi soli p^o
f naturaliter p^ont sufficere ad disponendum ut
fra recipiatur, nam qd ipsi fra ee queant.
Ad 3.º n. M. qia idem in diverso statu g^olide-
ratur p^o h^ore diversas dispoas p^ocas, ut patet
in vita h^ora q^o in uno h^ore ab hac in alio
ab alia p^olenice dependet, et sicut et de pa-
nitate in eodem h^ore pro diverso statu qd plu-
rimis alijs pot^o ostendi.

Ad 4.º dico qd sicut supra dicta graa n^o p^orie
creatur, p^o g^oreatur b^o educitur, et sic bene p^o h^ore
dispoas p^ocas, et deim etiam fra creata p^o
h^ore dispoas p^ocas in s^oto ut patet in aia
h^ois q^o n^o insundit, nisi corpe sufficiente
et p^orie disposito.

Ad 5.º dico qd dispoas p^ocas d^ont cu^o fra ee in
eodem s^oto remoto nam in proximo qd patet
ex p^ocas fra em s^ostilis recipiatur in ipsa ma^o
et t^o au^oidia dispoas recipiatur in
q^ontitate p^ocas de eo qd graa sola sit fra iustificans/ut.

115
Scot: II.
An sit possibilis iustificatio per
meram condonacionem extrinsecam?

Naturæ questionis posita distinctè est, an DEUS q̄
solum extrinsecum favorem, q̄ nos vult n̄ esse 170.
iniustos sine infusione gr̄ae sanctificantis
nos p̄ se iustificare et de statu p̄ti ad statu
sue dilectionis adducere, quæ questio ab ea
dependet, de qua diximus in Tr̄: de p̄ti p̄t
in p̄nam p̄ti t̄le p̄t q̄st̄at, Scotista
em q̄ia ibidem docent q̄ transunte p̄ti aut̄
nil de illo remaneat q̄ obligat ad p̄nam,
q̄s ex aliis p̄cipis sequuntur recentiores,
hic etiam docet, q̄ si DEUS q̄ extrinsecum
quendam favorem donaret hanc obligat̄
ad p̄nam sine ulliḡ gr̄ae infusione, hoc
ex iniusto in reddere p̄t̄ iustq̄, unde
etiam q̄ia hæc donat̄ n̄ supponit aliquam fra
intrinsecam gr̄ae, s̄ t̄m extrinsecum DEI
favorem, q̄ donat̄ merè extrinsecum vocat̄,
ita sentiunt Scotista q̄ibz In gratiis p̄ Tho
cu. p̄ Ore. et aliis extra nos, iuxta q̄s p̄tm

Dei solus effectus in p[ro]p[ri]o gradu, cum
ordine ad p[er]m[issionem] p[ro]p[ri]etate t[ame]n ad suam
causam cum q[ui]bus sit

171. Apertio: Etiam de absoluta Dei p[ro]p[ri]e n[on] p[otes]t fieri
iustificatio imp[er]ii sine gra[ti]a q[ui] p[ro]donacionem
extrinsecam p[ro] hoc statu. Scilicet apertio
a p[ro]p[ri]o ex dictis p[ro]p[ri]o facta: et colligi
ex Frid: ibidem cit. dicente q[uo]d unice p[ro]p[ri]e
causa n[ost]ra iustificacionis sit iusticia Dei
n[on] q[uia] ipse iustus e[st], s[ed] q[uia] nos iustos facit
id e[st] gra[ti]a. Eam q[ui]q[ue] tradit S: De
De Veritate q. 28. a. 2. in Q[ui]da[m] ait: Dicendum
q[uo]d remissio p[er]m[issionem] nullo m[od]o sine gra[ti]a
gratiam faciente e[st] p[otes]t. Quod etiam ibi-
dem aliis textibus ostendit, dicens ad sa-
nandu[m] aver[si]vum in p[er]to requiritur gra[ti]a
et charit[atis] infusio sicut ad sanacionem co-
citis regionis restitutio p[ro]p[ri]e r[ati]o[n]is.
offensa etiam q[ui] ex p[er]to sequitur sine gra[ti]a
abolere n[on] p[otes]t sive auis p[er]tinet, offensa ex
hois p[er]tinet in q[ui]ntum hoc p[er]to Deu[m] offendet,
hinc ex p[er]to Dei s[ed] q[uo]d ad p[er]tinet offensa.

lilito dicit hic q. 113. a. 2. in fin. O Et ideo
 n' pot' intelli remissio culpa, si n' adesset
 infusio grae ad qd S: Oris testimonia sic
 urgeo, id sine qd remissio culpa n' pot' in-
 telligi sine qd ea nullo mdo ee. Et ad re-
 missionem culpa ita requirij, ut neq, ualtr
 neq, supraaltr sine eo hoc remissio pot'
 obtineri, eorjso, qd nullo mdo alitr ee pot'
 aut intelli, illud uero qd supraaltr alitr
 ee pot' saltem aliqo mdo ee. et intelli sine
 eo pot' ut patet qfideranti, atq, sine graa
 remissio p'ctm in qd iustificas qf'it fm
 S: O: nullo mdo ee, nec intelli pot' igit fm
 S: O: graa ad iustificacoem tu' de poa or-
 dinaria tu' de extraordinaria requirij
 poa qd donacoem mere extraeam
 neq, de absoluta Dei poa potm remitti
 aut iustificas fieri pot' poa hoc statu
 ubi pot' poa mabe graa sanctitate
 amittit.

P: Ap: a Eae. Iustificas impii, e' fto 172
 transitu a statu p'cti ad statu grae, atq,
 absolute implicat hic transitu sine graa

a. non
 id p'om
 d' p' p'is
 racionem
 a p'ctio
 colligi
 ricogly
 Qui
 fait
 S: O:
 Dicant
 ia graa
 p'cti b:
 ad fa-
 i'ij graa
 racionem ee.
 i'ij graa
 sine graa
 p'cti ee
 p'cti q' p'cti
 q' p'cti.

go implicat iustificas impi sine graa,
ppter qia qd absolute implicat neq,
absolute Dei poa fieri p, manet
qd neq absolute Dei poa iustificas
fieri p q solam qdonase exten-
sa sine graa. M: e definitio à Bris
recepta, neq om iustificas impi
aliud aliquis unqm intellit. m. patet
sicut em implicat motu à gtrio in gtrio
qin deq tng à go et tng ad gem, ita em
implicat absolute dari motu à tali
gtrio ad tale gtrium sine tali tno àt
go et tali ad gem: in go iustificas impi
centet et transit à pcto tngm à tno à go
ad statu graa tngm tno ad gem, ab-
solute implicat dari hunc transitu sine
graa.

173. Pp prior rae: Est absolute impossibile
dari iustificasem impi nisi etm tollat
impietas et pctm, atq; pro hoc statu e
imppble tolli pctm sine infufide graa
sanctificanti. go etm e absolute imppble

dari iustificacionem impi sine infusione gratie
 sanctificantis. M. e' nota quod in em p'ctum in
 aia e', iustificacio exulat q' p' m. p. q' abste
 imp'ble tolli p'ctum nisi tollat' privaco gratie
 in ee privacois gratie vlt'ie cauta, atq' i
 etm e' absolute imp'ble tolli privacoem
 gratie in ee privacois gratie sine infusione
 gratie: q' e' absolute imp'ble tolli p'ctum
 nisi q' infusioem gratie. M. suadet enco qd
 e' absolute imp'ble tolli p'ctum, nisi tollat' id in
 quo p'ctum forte q'fistit, hoc am e' vlt'ia pri-
 vaco gratie in ee privacois gratie, ut patet
 ex Trac: de p'ctis: q' p' p. m. e' absolute im-
 p'ble tolli privacoem fra nisi q' p'ctum
 fra, q' tuncq' em fra n' ponit, cuius t' sub-
 iectum e' aptum, subiectum fra privacois
 q' sequitur q' tuncq' fra n' ponit, fra privatio
 manet, q' etm q' tuncq' gratia n' infundi pri-
 vaco gratie manet q' sequitur et p'ctum, q' in
 hac privacois pro hoc statu q'fistit, adeoq' a
 si ad vlt'um e' absolute imp'ble dari iusti-
 ficacionem impi q' mera' q' donacois extrinsecas sine
 gratia.

174. Idem ad hanc rae adversi duplex
dari privacem, una pcham qe fit ca-
rentia fca scto ex naa rei dta, al-
tera moralem qe fit carentia fca
scto n ex naa rei, sctm ex dna
ordinaoe dta, qlis e privas graa san-
ctificantis, graa em sanctificans n d fca
hoi v.g. ex naa rei dta, du pcept hoc
in statu nae pure sine graa creari
unde etm graa graa e, qlis n eest, si
ex dto naa hoi veniet, facta go hac
privacem distioe dicunt hanc ins utramq
ee diffiam, qd DEUM in pchis privacibz
privacem de scto tollere ne qide f
absoluta poam pnt sine pofioe fmo
privata, cum hoc ex naa rei scto
veniat: et vero in privacibz morlibz
dicunt DEUM privacem tollere pae
sine pofioe fca privata ex hoc pae
cise qd nutez ordinas dna, ex qa mu-
taoe gtingit, ut qd pign erat privas
ia n fit privas s p pura regas, et f

gregorius si de peccato loquimur tunc deficiat ratio
 peccati, quia huius ratio est privatio non negatio gratiae.
 Contra hanc responsionem est 1.º quod iustificatio de qua loquimur 175.
 est iustificatio impiorum et motus de gloria in gloriam
 unde stante hac sententia et soli septuaginta centia est
 duo saltem privative gloria scilicet peccatum et gratia
 proinde dicit mutari ipse septuaginta iustificationis,
 de qua loquimur quod fieri non potest quia filii sancti septuaginta
 sunt quasi centia. quae sunt aeterna et immutabiles.
 Contra est 2.º quod etiam si daretur ordinatio divina
 et sic gratia iam non esset alia substantia. In maneret
 quod talis esset iniustus et in peccato, sicut patet
 in exemplo de hominibus et angelis damnatis quibus
 factum est damnati sunt gratia non daretur, et hoc non obstante
 tamen manent in peccato ex hoc proinde quia dum
 gratia ipsi debetur, eam ultro amiserunt et
 illa semetipsos privaverunt. sicut ergo quomodo
 Deus postquam aliquis semetipsum gratia pri-
 vavit ex mutacione ordinacionis divinae gratia definit
 esse divina, quia tamen antea fuit divina quoad se ipsam
 malitia fuerat amissa et redum reparata
 manet quod talis sit ultro privatus gratia tamen sibi
 illa, et cum in hac privacione sola peccati consistat
 talis maneret peccator gregorius iniustus adeoque

sive ordinat illa dicitur mutetur, sive n, ille qd
ultimè privatè e' gratia tandem manet p' hoc
et iniuste q' p' gratia infundat.

176. Q. i. p' DEUS q' p' donarem merè ext'nsa
hoiem p'ctorem adducere ad statu nae p'ra
atq; hoc in statu nae p'ra neq; p' p'ctm
neq; gratiam: q' p' DEUS absoluta sua p'ra
hoiam liberare à p'cto q' ei det gratiam
si an liberare à p'cto e' p'ctm ext'nsie
donare: q' p'

2.º Contra p'cta n' p'ct' sicut in ea eadem,
s' aliquis q' fuit in p'cto p' transire ad con-
trarium e' seipsum sicut q' fuit avary p' p'
seipsum fieri prodig: q' aliquis p' p' seipsum
exire à p'cto in q' fuit, et sic ad remissio-
nem p'ctm n' requirit gratia.

3.º Item DEUS absolute p' producere hoiam
talem etm p' absolute reparare p'ct' p'ctm, s'
DEUS absolute p' producere hoiem q' nec sit
in gratia nec in p'cto: q' etm p' p'ct' p'ctm
reparare hoiam q' nec sit in gratia nec in p'cto.

4.º *Deus* annihilare hominem peccatorem, postea iterum reintrodere sine gratia, atque sic peccatum foret sublatum sine gratia, *q. d.*

5.º *Peccatum absolute Dei* potest gratia auferri sine peccato *q. d.* *peccatum sine gratia.*

6.º *Peccatum in statu nasci* pure *quasi* potest tolli et solam gratiam exsternam: *q. d.* *peccatum in statu elevationis. p. c. q. d.* *peccatum v. g. furti in statu nasci pure quasi potest tolli et eisdem raris cum peccato furti in hoc statu quasi, et em ablatio rei aliena invito Dno: q. d.*

7.º *Quia Deus ab aeterno statueret legem, ut si homines elevati ad ea superna gratia peccarent in penam peccati redirent ad statu nasci pure, atque hoc modo peccatum tollere sine gratia, n. q. d.* *ad remissionem peccati absolute recipere gratia.*

8.º *Dei regis, ut hoc sit amicus et filius adoptivus Dei, qm ut n. sit inimicus et invidiosus Dei, q. d.* *licet sine gratia n. potest fieri amicus et saltem fieri n. inimicus.*

9.º *Peccatum postquam actu transiit deus, remanere recte fm Aug: in peccato autq peccati posteritatis imputat ad penam, q. d.* *si gratia deus remittit.*

In qd n' impu'tat ad p'ona fm illud p'f'm: beaty
vix cui n' imputavit. Inq' p'ctm: si imputare
l. n' imputare ponit aliquid in Deo impu-
tante l. n' imputante, qd ad remp'ioe
p'cti n' requirij grae, in es cui p'cti re-
mittij.

177. Q: ad 1. n. M: ras e, qd staty naa pura n' p'ctij
p'ioaem v'ctriam grae p' h'm eig ne-
gaoem q' g'onaem am mere' enton'ca
n' p't t'oli v'ctria grae p'ioa' ficut n.
175: dixim' q'atmeq' etm ordinao dra me-
teq; qd p'

ad 2. d. M: g'oria p'cta et fm qd p' g'oria n'
pat' p'iel inee eidm, transeat, g'oria p'cti
et fm qd aut' g'entiam n' p't pat' p'iel
inee eidm n. M: g'trarietas p'ctum ex dic-
tis de p'ctij d'f'mij ex p'te g'v'fiois aut' etm
ex p'te p'cti g'v'cti, n' am ex p'te av'fiois et
p'cti f'icti abstracte sumpti, unde eleganter
L. D. de verite loc: ubi ad 2. ait: p'cta hnt
g'v'ctem ex p'te g'v'fiois ex q'a n' attendij
remp'io p'ctum, ex p'te am av'fiois et coru'

quae avaritiam sequuntur, habet gratiam, unde nihil prohibet gratiam actu. praecedentem fuisse reatum in aia manere, ut enim qui ex avaritia in prodigalitatem mutatur, reatu avaritia hinc definit, sed solum actu l. huius ita l. d. unde patet R.:

Ad 3. dico, quod DEUS hominem quem absolute potest creare, talem eum potest reparare post peccatum, sed eodem modo ibi potest creare imitabilem hominem in statu naturae purae, hinc autem potest imitabilem peccati privacem solvere factam gratia, potest tamen hoc imitabile potest sicut reparare hominem in gratia et sic tollere privacem eius et deinde hominem reparato gratiam gratiam tollere sine eius culpa, et tunc erit in statu naturae purae, hoc potest, aliud non potest neque de absolute DEUS, ut patet ex N. 175.

Ad 4. dicunt aliqui, quod eo casu quod DEUS 178. eundem hominem annihilatum reproduceret, pro illo ut peccato rediret, ut ita quasi DEUS aut ita peccati aut creans, ut hominem peccati, sed quia eadem veritas quae et delinquentis producere, unde ad ipsam veritatem creatam statim spequetur peccati fere sicut contingit in peccato originali. sed quod

Ad 8. dico qd quidem absolute et abstracto ab
 hoc statu et jure in eo proprio plg requirj ad
 ee amicum qm n inimicum, qia absolute jct
 hoc in puris naturalibz creati, p attendendo ad
 hunc statum et statum in eo proprio nil am-
 plij requirj ad ee amicum qm ee n inimicum
 cum jctm in private graa forte qstbat.

Ad 9. dico qd jctm pobi actu transeunte dicit
 remanere jctm n solum reatu pona, pctm
 reatu culpa et sic e illud pctm intelligendu,
 culpa am qia dicit vltiam private pona
 etm in ipsa aia aliquid qd dt solum priusqum
 reaty pona dimittat, et ideo sicut impu-
 tare profupuit culpam, ita n imputare
 pascquirj graa pte qam solum culpa remitti
 pt. plura h. d. de veri: q. 28. a. 2. qas hic pona
 charta n patij h. d. vltia ad iustificati liberu arbi: requirj an sola fides
 sufficiat.

Sect: III.

**Utrum ad iustificaoem liberu ar-
 bitrium, requiratur, an sola fides sufficiat!**

Quaestio n d de parvulis, neq de pou Dei absoluta 179.
 Jct de ordinaria solum an ad iustificaoem liberu
 arbitrium requirj, parvuli em qia usq rari, st desti-
 tuti ad eiq libetibz exercitiu n hnt unde pnt qventj

chilari
 h. nite
 vac pt
 adlog
 h. vad
 ac ad
 lly p
 factum
 dicit
 h. oem
 respicem
 expfo con-
 no statu
 no pntice
 in statu
 h. ut dicit
 n. h. pti
 a. p. qd
 h. d. qd

ad eam iustificante virtute divina passiois pro-
fuerunt & suscipiunt baptizati, in quo una cum
virtutibus illius eam iustificationis seu gratia quoque
in fundit, et sic quod in 1° Adam sine peccato
velis motu iustitiam originalem amiserunt
in 2° Adam Christo Iesu sine eorum quoque
peccato arbitrii motu iustificant, et sicut et
de adultis peccatis amentibus, qui parvulis a-
cipiunt, quod iustitia recte non peccaverunt.
De peccato absolute impium adultum sine
motu liberi arbitrii posse iustificari scilicet
ex eo quod ipsa Dei nulla ratione implicet
formam creare aut creatam ponere in se
sine aliqua peccato. dispo. sua eisdem
peccato etiam gratia sine peccato dispo.
in fundere valeat, et hoc ipse exprimit
quod parvuli sine omni peccato arbitrii motu gratiam
recipiunt, igitur de ordinario peccato per se
questio est, in qua difficile dicitur et sentitur
una hereticum modernum dicentium, hominem
sola fide ad iustificationem disponi, charitatem
vero et bona opera solum esse signa ac testimo-
nia iustificationis etiam disponi recipias ad ipso
altera catholici dicentium, ad sufficere solum

placere. sed desunt alia scripturae id.
ipsum demonstrantia, ad em. Glyn. Ouid.
Chor. 97. Si habueris fidem ita ut montes
transferas charitem aut non habueris, nihil prosum
ad quod subdit. Non est nihil in ordine su-
pernaturali quod a iustificatione, atque quod semper fi-
dem habet sine charitate, nihil est pro quod
quod semper eundem quodammodo quodammodo fidem. Ad ista
ritum non habet, iustificatione s. d. praeterea si
quis credere et non diligere, sicut non diligit
manet in morte. Iohan. 3. quod quis non credit
et non manere in morte, quod vero manet
in morte non a iustificatione, inscripta enim
mors est aie. quod tunc quod sola fides iusti-
ficationem sufficere dicit. Addit Glyn. 4.
Galat. In Christo fides neque circumcisio aliquid
valet nec proputium, sed fides et charitem querat,
ex his quod liquet quod 2. Aplos neque circumcisio
nec proputium id est sola fides aliquid valet,
sed fides quod et charitem querat, proin
sola fides disprobat a iustificationem, ut
volunt heretici sed praeterea requiritur charitas quod
plura scripturae

Concilio et prae testimonio, id ostendit Concilij 1561
 Frid: Lep: 6. can. 9. ait: si quis dixerit sola
 fide impij iustificari, ita ut intelligat
 nil aliud requiri qd ad iustificand[um] gra[m]
 spe[m]da[m] conueni[re], et nulla ex p[ar]te necesse
 ee, ut sua vlt[er]i[us] motu preparari atq[ue] sic
 sponi, anathema sit. ex quibus iste canon
 hic sufficit ut q[ui]a alia desunt testimonia
 h[uius] rei tota bene explicat. Eandem
 veritem S. Aug: prosequatur, in Lib. de fid et
 op[er]ib[us] c. 14 dicens, ipse Paul[us] n[on] ambigit
 fidem q[ui]a in Rom[ano] redij, p[er] ea salubre
 et plane euangelica definiuit, cui[us] opera
 ex dilectio[n]e procedunt, fide[m] in q[ui]b[us]
 q[ui]a f[er]e dilectio[n]e operat[ur], unde illam fidem
 q[ui]a sufficere ad salutem quib[us]da[m] videt[ur]
 ita nil prodesse apperuerat, ut dicit si
 hanc omem fides, hanc illam am n[on], nil
 su, n[on] q[uod] clausum hoc S. Augustini testimoniu[m].
 Et plane quod dicit Aug: Disseronim, expo-
 nens illa v[er]ba q[ui]a ad Rom[ano] 3. arbitram[ur]
 iustificari hominem f[er]e fide[m]. Ubi ait abe-
 run[us] q[ui]da[m] hoc loco ad destructionem operu[m]
 in fide, solum fide[m] p[er]e sufficere asserens.

Cetero alibi dicit qd si hucro sem
fidem, ita ut p charitem am n hucro,
nihil mihi prodest. Ita D. Hieron:
qda hereticos. Utiq, Eulie Pctori
pumo alii pres qnto res qntant
qo sui aduere. fott arduu, im ipa
Eulie d'psem heamq, ui oes pres qti
neo humilte qnterunt.

182 pro recepta motu liberi arbit. ad iusti-
ficacionem de veritate, q. 12. arto 3. di-
cendu ait, qd nullu has usum liberi
arbit. et iustificari sine usu li-
beri arbitrij. Et in summa hui q. 113.
a. 3. In eo qd est usum liberi arbitrij n' est
motus a Deo ad iustiam absq, motu li-
beri arbitrij, p ista infundit donu
grae iustificantz, qd etia simul cu hoc
mouet librum arbit. Et donu grae
accipitandu in hi qd est huius motu ca-
paces. ita S. P. cuius rae a, qd ad re-
ceptionem grae naaltu requirij aliqua dispo-
in recipiente, nem qelibet grae in galit

mau recipi, p acty lib. arbitrii se ut ut
dispos ad graa, go naalto ad receptioem
graa usq lib. arbitrii recipi.

2.° Iustificas impiu et q mdu spual; matrimonii
de go diuiz. Ope 2.° sponsabo se mihi in iustia,
atq; in matrimonio hoc e reale et inevi-
table, ut mutus qse sese sibi spondeant
iuges: igit etm in hoc spuali matrimonio
sere impiu iustificase inest, ut aia go
de luto peti apumiz in sponsa Dei per
graa, sese usu sui lib. arbitrii preparat
dignificet, et sicut DEUS se aia q graam
spondet, ita aia se DEO q bona opera
spondeat.

3.° DEUS hoieem movet ad iustia d'eu ner
capitando p sm liberu eig arbitriu, ut em
ait S. D. hu loc. ut: DEUS unumq; movet
sm. mdu suu et naam: inest go ut hoo
graa Dei operet, et sese ad hoc hle do-
nu preparat, et

4.° Docet, ut q; p lib. arbitriu graa a
mifit et sua culpa DEO facty i'ofensq
eam n' alit' a DEO auiziat nisi q esse

lib. arbitri a Deo excitati et moti:
debet ergo huiusmodi n' iustificari q' solam
fidem sine operibus, s' q' fidem q' o-
pera, q' charitem. plures raris poem
adducere. propria rari huiusmodi et prevalere
auctoritas, qm' i' al' p'p'osim' h' q' tra
hereticos sufficiant.

183. Ad q' igitur q' ad nra iustificat' dispoim' q' Trid.
s'p' 6. c. 6. Et sequitur fides ex auditu q' q' q' aue-
dant ad Deum s' m' l'ud' Hab' ii. au'dente' ad Deu'
quodlet credere sine fide q' ipse impossibile e' plures
Deo et idem q' q' testat'. 2.º spes, q' a' movent' in
firmam fiduciam venie' q' q' q' et future' a' a'
regulatiois cum Deo hinc dicit' Mari' 10. q' fide
fili' remittunt' tibi peccata tua. 3.º Charitas, extra
sacram'ta. penitentia' sine q' q' q' q' q' a' movent'
ad detestandi' peccat' et sup' oia' amandum Deum
e' em' via ordinaria impossibile. huiusmodi adultum
de peccat' iustificari, nisi pro peccat' q' q' q' q' q'
dolore et filiali timore. q' q' q' q' q' q' q' q' q'
detestat'. hoc q' idem extra sacram'ta penitentia'.
ergo e' necessiu' sacram'ta penitentia' q' q' q' q' q'
o' peccat' detestat' valide. n' suspensio, q' q' q' q' q'
peccat' dolor una cu' huiusmodi suspensioe ad de-

leade pntu n' requirij, qd' hoc factum est in
 voto suscepto exigij. idq' pnt' efficacia factum
 i'fig. et etn' cum delectatione pnt' proteriti ne-
 cessario pnt' profutum firmu' de emendacoe
 vite et de n' amplig pnto, quodiam em firmu'
 de n' amplig pnto pnto n' habem, liquet qd'
 pntu pntam factam reudu' recte odim' naale
 em' t'c, ut qd' veracitate odim', qntm'q', pospu-
 mus fugiendo declinem'. p' de hoc in Tract:
 de pntia plura.

Ob ab hereticis s' varia scriptura testimonia; 1. 184.
 idem act. 13. in hoc ois q' credit iustificat p' 2.
 ad Rom. c: 3. Arbitram' hoim' iustificari q' fidem
 sine operib' legis. 3. ad Galat. 2. scientes qam n'
 iustificat' hoo ex operib' legis. 4. Job: 2. graa
 effis salvati q' fidem n' ex operib' s'q' plura
 huicmi scriptura testimonia qib' iustificas facte;
 tribuij et n' operib', unde heretici r'ferunt: qd'
 sola fide iustificat' hoo et n' ex operib'. 2.
 dispo ad form' qe exigij in recipiente fra
 n' e' ab ipso recipiente fra, p' ab alio, sicut
 calor q' in lignis procedit ut dispo ad fra
 ignis, ab ipsis lignis n' e', p' usq' liberi arbitrij
 e' ab hoie iustificato: qd' n' requirij ut dispo ad
 graa hndam. 3. Iustificas impri' d' infirm'.

grae et iustis, s. p. Aug: virtutem soly. Quid
ni nobis sine nobis operay: go ad iustificacoe
operas nra qe d. f. usu liberi arbitrii, n
requirij.

4.º Secundu hylu Rom: 4. Et qz operatur
merces n' imputat, s. p. graa, s. p. dno, usus
an liberi arbitrii e' qdam operas; si go usus
lib: arbitrii qz e' ab hoie, ad iustificacoe requirij,
iustificas n' eris ex graa s. p. ex dno, qd e' ho
obtinu.

5.º Augstin dicit 12. sup Gen: ad littera qd
Deus hoc mdo operay, iustia in hoie, sicut sol
lumen in aere qd deficit deficiente solis
influxe, n' sicut artifex qz operay arcam
in qe postqum facta e' nihil operay. p. s. eodm
mdo sol operay in aere cu' i.º illuminae aer,
et cum lumen in eo ghuat: go Deus eodm
mdo iustiam operay in hoie cum i.º iustificay,
et cum iustia in eo gferay: s. iustia gferay
in hoie usu lib: arbitrii cessante sicut
patet in dormiente: go hoc pt. a proprio
iustificari absq. oi mote liberi arbitrii.
6.º Dico qe requirij ad de necessitate ad
introducendoe alicuiq. fore, ita se h't, qd sine
ea fide s. fta remanere n' pt, sicut de ca-

love et fca ignis patet, sp sine usu lib: arbitrii
 iustia pt remanere ut patet in dormiente qd uff
 lib: arbitrii n' e' necessaria dispo ad iustificacem
 q' sequitur sola fide hoo pt iustificari.

R: ad textu scriptura qibz horetur plom fidem / 85.
 1. plim solutioe: 1. Illos et filis textu loqi de
 fide ut necessaria dispo ad iustificacem n' am
 ut de unica dispo ad ilam unde Trid: sess:
 6. c. 8. dicit, in veri apli dicit iustificari horem
 f' fidem et gratis ea vba in eo s'ne intelligita
 s' gem p'p'atuz iulis catholica q' s'us exp'essit,
 et s'unt f' fidem ides iustificari dicam, q'ia
 fides e' h'ua salutis initium fundamentum et radix
 ois iustificacis sine q' impossibile e' placere Deo.
 2. Quod scriptura si dicat nos iustificari ex
 fide sine operibz, sine ordinariè addat sine
 operibz legis qibz p'oin liquat, ap'um illis
 textibz n' excludere opera bona q' alibi in
 charite s'nt emendat, sp s'nt opera legis antiqua
 qibz utiqz n' iustificam, imo pleraqz eorum
 operu p'nt ee dispendio salutis noa sicut patet
 ex Trid: de legibz.

3. Quod apli loqat de fide formata, n' de infomi,
 adeoqz q' hoc qd dicat nos iustificari ex fide s'nt
 etm includat in necessitate fidei necessitate charitiz

et operum bonum sacra em scriptura nihil
reputat nisi quod in charitate fundatur.
fi. Denique si quis dicit nos non iustificari
ex operibus si tamen pretendat legem de operibus
bonis et non solum de quibus legis antiquae,
plene vellet, quoniam nobis ostendere hoc ipsum esse
Dei merito et gratiam adscribendam quod bene
agimus, adeoque nos non iustificari ex operibus
nostris quae nostris praeiunguntur, sed ex illis, ut dona
et adhaerentia Dei gratiam libere non arbitrio
movenite et excitante felicitatis, unde
dicit, quia gloria in Domino gloriae est iterum
quod habes quod non accipisti sed et his adscriptis
textibus ab haec tunc obtos potest solutio.

186. Ad 2^{am} dico quod dispar est res de solo libere
disponendo et de solo necessario dispo-
nendo ad formam dispoones ad formam ne-
cessariam aut a solo necessario suscipien-
da adeoque quae in eis est aliquam vim videlicet,
non dant ea a recipiente, sed introducente:
verumtamen a recipiente dant ea et ea dispoones,
quae dant solum disponere ad formam liberam
libere suscipienda ex vi ipsius libertatis, unde

ut iustificatio sit fra vlti libera et qdem
 liberè perficienda, oportet qd dispoes ad ipsam
 et à iustificante et à iustificato fieri proce-
 dant: et hoc videt in finuare s. D. de veritate
 loci cit: ad 16. ubi ait. dicendum qd res natura
 f quada violia pat dispoi ad fram, ut sicut
 proprium disponens sit extra nihil operante
 vim passio, unde in eis dispo ad fram n' e
 ab alio proprio intrinseco s' ab extra, vlti
 am violiam pati n' pot, et ideo n' e filis rae.
 ita s. D.

Ad 3. Idem Rdel s. D. loc. cit. ad 17. in hoc sban. Di-
 cendum, qd Deus in nobis operaz virly sine nobis
 virly, causantibz n' in sine nobis operantibz.
 ita s. D. igit, DEUS sine nobis in qm caus o-
 peraz virly, s' in exigid à nobis dispoes pro-
 vias f usum liberi arbitrii ut liberi liberè
 in virly moveamus.

Ad 4. d. M. ei q' operaz meritorie et qdem ita operaz
 ad aliqd merces in ee mercedis n' e s'm graa s' s'm
 mer d'um ee q'lo c. M. ei q' operaz dispositive
 t'm ad ipsum merendi propriè, illi hoc propriè qd
 n' e merces proprie s' potiq fra merendi, n' imputaz
 s'm graa s' s'm d'um n. M. et d. m. usq am lib. arbitrii
 e' quedam operao dispositiva ad fra iustificante' c. m. meritoriam.

et d. c. si ergo usque liberi arbitrii quod est ab homine
ad iustificationem requiritur inquam dispositio tunc, iustificatio
non erit ex gratia n. c. si requiritur inquam operatio
meritoria ipsius hominis iustificationis, c. c. usque
lib. arbitrii ad tunc iustificationis se non potest habere
ut merita, sed se habet ut dispositio tunc secundum quod ait
S. D. loc. cit. ad 18. Ad ipsam vero iustificationis
augmentum usque lib. arbitrii se non tunc habet ut dispositio
sed etiam ut merita, quia per 1. actu gratia inchoata
hinc meriti domini auxiliatur. sic ergo ait S. D. loc. cit.
iustitia non redditur hinc operibus ipsius meritis, sed iustitia
augmentum et gratias aliquo modo habet rationem meriti
cedit in operatio ad actus praecedentes meritorios.
Ad 5. Illa similitudo si dicitur nihil aliud intendit,
quam quod sicut sol est causa luminis in solis quantum ad
esse per etiam quantum ad fieri ita etiam factus Deus
sit causa gratiae quantum ad esse et fieri, nam
quod aliqua dispositio non potest requiri ad fieri, quae non
requiritur ad esse et operari, imo ipse aer
cum sit lumen in eo se habet sicut alio respectu
quam ante, quod fit per motum solis. sine ergo tunc potest
esse operatio luminis in aere sole per praesentem
unde nihil prohibet quam etiam ad fieri gratias aliquid, se
quiritur, quod in eis operari non potest recipere.

Ab die
si dicitur
et calor
et ad fieri
loc. cit. ad
et requiritur
aialia
dispositio
nihil in
motu lo
et iustitia
potest quod
sed aliter

Utrum
sario e

si dicitur
et calor
et ad fieri
loc. cit. ad
et requiritur
aialia
dispositio
nihil in
motu lo
et iustitia
potest quod
sed aliter

Ad 6. dico qd dispositio alia sit necessaria vel ad fieri
vel ad conservari, et haec sit qsi p[ro]p[ri]e, fr[act]io et sic p[er]
ut calor r[ati]o fr[act]io ignis: Et iterum alia dispositio
q[ui]a ad fieri s[ed]m requisitum. unde ait S. D. de verit.
loc: ut: ad 12. Alia dispositio requiritur ad fieri rei q[ui]
n[on] requiritur ad ee, sicut patet p[ro]cipue in generase
animalium et plantarum unde nil prohibet talibus
dispositioibus cessantibus postquam res iam facta est cum
nilomin[us] in se se conservari, et sic cessante
motu lib[er]i arbitrii q[ui] erat necessarius ad iustitiam
et iustitia s[ed]m remanere. plura et q[ui]a ut dicitur
patet apud S. D. de Verit. q. 28. a. 3. nobis haec satis ee videantur.
Sed et utroq[ue] infusio grae sit necessaria vel pro culpa mortali.

Sect: IV.

Utrum infusio grae sit neces-
sario exclusio culpae mortalis?

Sicut in eo D[omi]n[us] catholici conveniunt, qd grae p[ro]p[ri]e ee
p[er]to veniali in eod[em] s[ed]m, q[ui]a p[er]to veniale n[on] est q[ui]a 157.
charitatem s[ed] s[ed]m diminutio fervoris extensivi sicut
de p[er]to diximus, ita iidem unanimiter conveniunt, qd
de p[er]to ordinaria grae sufficiens p[er]to mortali
sibi n[on] q[ui]a, sicut neq[ue] p[er]to mortali grae suffinet,
unde ista questio n[on] est de p[er]to ordinaria s[ed] absoluta,

an fuit infusio grae ita fit exclusio usque et
peti mortali, ut neq. de absoluta Dei poa. fuit
sare valeant? pluri locis in quibusdam Re-
centioribus putant id fieri pos. ut in eodm
libro de absoluto, simul et graa. et culpa mor-
talis, s. negat D. Thoas et eius discipuli et alii
pleriq. etiam extra schola D. Thoas, ut his fit
1888. Aertio: etiam de poa Dei absoluta n. pnt. fuit
et fuit in eodm libro de graa sanctificans et
peti mortali. sive actus sive h. ad eor. in-
fusio grae a. necessio et absolute exclusiva
peti mortalis. Et S. Dns et eius discipuli et colligi
ex Frid. S. 6. c. 7. ubi dicit: iustificatio n. e. solum
petum remissionem s. et sanctificatio et renovationem
interioris hois s.

Quia hoc: 1. de peto h. q. d. manifeste implicat
neq. de absoluta Dei poa. et, atq. graa. substantem
et peti mortali. in eodm libro fuit gliffere abso-
lute implicat, q. d. p. m. fuit et fuit in eodm
libro et fram iustificantem et in eodm n. ce. fra
iustificante manifeste implicat, implicat em
idem ea et n. ce. s. m. idem, atq. hoc manifeste
sequere, et ostendo: in primis in libro est fra
iustificans seu graa. substantem et poa. et n. ce.

in eodem sōto et p̄. implicat graa q̄sistere cum
 naali et adq̄ta sui p̄vrae, atq̄ naali et a-
 daq̄ta graa p̄vrae et p̄tm mortle h̄le. ut de
 p̄tz dixim⁹: q̄ implicat graa s̄fute et in eodem
 sōto ubi e' p̄tm mortle, q̄s̄q̄to graa s̄fens in
 tali sōto est et n̄ est. 2°. Implicat etm de
 absoluta p̄a s̄ul et seel et lucem et adq̄ta
 p̄vraem lucis tenobras in eodem sōto, atq̄ graa
 se ut lumen, p̄tm vero mortle h̄le ut tenobras
 ut dicit i. Petri 2. de tenobris, nos vocavit in admi-
 rabile lumen suum: q̄ etm implicat de adm̄
 absoluta p̄a s̄ul et seel in eodem sōto et graam
 et p̄tm mortle. 3°. Graa e' certlta p̄p̄ium
 vita s̄p̄naalis, et̄tra p̄tm mortle certlta mors
 et p̄vrae totalis vita s̄p̄naalis, unde etm mor-
 tale dicit. implicat am de absoluta p̄a s̄ul et
 seel in eodem sōto p̄p̄ium vita et mors: q̄ etm
 p̄tm mortle et graa.

Ex: etm de p̄to acli. implicat etm de absoluta P̄i 189.
 p̄a idem sōtum s̄ul et seel et filium adoptivum
 P̄i h̄e ius ad gloriam finalem et amicum P̄o, et
 in s̄ul etm actu et inimicum P̄o dignam p̄na
 eterna et p̄vratu iure adoptionis p̄ atq̄ hoc ma-
 nifesti sequerem⁹, 1°. em s̄ effect⁹ filis graa 2°.
 vero effect⁹ p̄tm mortle: q̄ etm de absoluto
 implicat graa s̄fute actu q̄sistere cu' p̄to mortle acli.

2. graa sanctitatem et peccata dno nae participas
ut supra est huius, atque implicat etiam de absoluto
cum peccata dno nae participas consistere potum
mortale siue actus siue habitus: quod si in p. peccata dno
nae participas involvit dno nae sanctitatem
sibi participatam, atque ut dno nae sanctitate
simpliciter et absolute implicat et potum siue ac-
tus siue habitus; quod etiam cum peccata dno nae par-
ticipas simpliciter et absolute implicat et potum
siue actus siue habitus, quod est alicuius factus quod est
et certum, hoc ipsum factus participas invenit
et participasem, participas am hoc est dno graa.

190. ^{90.} Debet tamen hoc ratio in recto se intelligi ne nimium
probare videatur, potest enim ex ea alicuius inferre quod
sicut sanctitas dno nae et certum excludit et potum
etiam veniale, ita etiam excludit sanctitas dno
nae et participas et non solum mortale sed etiam veniale,
quod est quod siue est iustificatus et potest sine alio dono
sicut alio amplius neque veniale potest remanere, quod tamen in p.
quod fuerat negatum, et saltem sicut graa destruit
quod potest mortale, ita etiam destruit, quod potest ve-
niale, quia cum utroque oppositum dicitur. plerumque quod probare
nolumus quoniam quod sicut dno nae sanctitas et certum
excludit potum mortale, ita etiam sanctitas grae et parti-

cipsoi excludat mortale, qd vero graa sit compo-
 sibilis vel venialis, n vero vel mortali e i.º qia mortale
 e privas graa fm ea suum, n am veniale qd btm
 e diminutio fervoris charitatis 2.º qd sit parti-
 cipas fm expulsiorem pcti mortalis n venialis, DEUS
 em nobis indidit graa ut sit conjun vita super-
 naalis pto hac via alterabile e pctm fm ordine
 nae sicut go in naa tanq alterases qe mortem
 n inferunt s ta disponunt remote ad id qd successu
 tempis mortem caare p, ita etm in vita supernaali
 q misit DEUS in nobis fieri alterases graa, qe
 e naa in ordine supernaali, qibz ipsa q se non
 expellit, solum ta successu tempis ita disposi pit,
 ut alterasem gravissem sicut pctm mortale qe
 mors aia legat n ipis decreta s pro genere
 delicto, eigni am lexes naa a alterases graa
 s pctm venialis, et ideo pat in eodm scto n solum
 de absoluto pctm ta ordinaria cum graa iusti-
 ficante ee pctm venialis, n ta mortale.

Rg: utraq pars apert. Non pt graa subfiansigi-
 de poa ordinaria effibere sicut ac sicut vel pcto
 mortali sive abli sive abli in eodm scto. go
 neq hoc pt de poa absoluta. n e quis oium
 solum yseria p ex ea, qd si aliqd de poa extra-
 ordinaria fieri pt qd de ordinaria implicat, hoc
 fieri popte n tribui, rebz, neq agenti in s extrinso,

ut pluribus exemplis liquet consideranti, adeoque etiam
si peccatum mortale vel gratia sanctificata potest differe
et de peccato Dei absoluta hoc diffinita complecti
non tribuere, ipsos rebus peccato et gratia, neque, hoc
in se peccatum et gratiam sustinenti, sed Deo peccatum
cum gratia de sua absoluta potestate conservanti:
implicat enim etiam de absoluto Deum esse con-
plectem autorem vel conservatorem peccati mortalis, quia
sic peccatum tribuere, Deo tamen penitus agenti: quo
etiam implicat peccatum mortale sine alicui sine
nullo et quidem de peccato Dei absolute fuerit et
seculum in eodem seculo vel gratia sanctificata potest differe
tunc eo ipso quia naturaliter fuerit et implicat
ant. Hinc eleganter pro veritate nostri asserti ait
Joan: 1. c. 3. omnis qui natus est ex Deo peccatum non facit, quoniam
semen ipsum in eo manet, et non potest peccare, quoniam ex
Deo natus est, in hoc manifesti sunt filii Dei, quod locus
apostolus duo ponit 1. quod qui natus est ex Deo peccatum non facit
quia semen Dei id est gratia sanctificata in se habet, quod
quod si non vult hoc ostendere quod gratia necessitate ab-
soluta ad non peccatum quasi fuerit qui seculum est iustificatus
non potest amplius ex suo arbitrio peccare, quod doctrina
doctrinam eisdem apostoli in eadem epistola c. ii. ubi ait
quod si dixerimus quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus
imo totius Ecclesiae unde Trid: S. 6. can. 23. ait si quis

dixerit hominem beati iustificati amplius reuare n
 poe anati. fit. hoc go docet qly qd graa fit in-
 propolis cu peto, et deia ut hanc ingessibile n solum
 de ordinario, petm de absoluto ce sine emg addit
 et n pt peuare qum ex Deo naty e, ubi negat ipam
 poam pnt qum ex Deo naty e, et ide' eae p diceret,
 eo ipso n t, qia graa ade', adeoq, vult docere qd ab-
 solute fit ingessibile. petm cum graa. et hoc pro
 rae apertu.

Obj. 1. petm n expellit graa phie. s. Itm mortlt et de-1982.
 meritorie pting facit ut hoc iuste in penam pti pri-
 ves graa Dei e' em petm aliqd morale: go saltem de pta
 Dei absoluta pnt ce suel graa et petm mortale
 qia Deus pt qdonare penam qatmcp, hoc eam mereatur.
 2o. petm saltem actle n expellit necepio graa de ab-
 soluto, qia neq, p'riative neq, g'orie nec g'tatorie
 ad indicem opponunt, n p'riative, qia petm actle mortle
 n' p'riuo s' ea acty caans p'riuacem, n g'orie qia
 g'oria d'ne dnt recipi in eodm s'cto, graa am et
 petm n recipiunt in eodm s'cto, graa em s'cty in
 aia, petm vero actle in vlt' p' n' etm g'tatorie
 qia petm p'g' diuit qm negaem graa aut n ce in
 graa, s' em de absoluto aliqis ce sine graa
 et t'n n ce in peto ut patet de h'rie creabili in
 statu naa pure, go d' 3o ad remissione p'cti
 mortly n sufficit inclusio graa, s' requirit p'ra-
 terea carna p'a augetas et q'donas Dei remit

sentis iniuria & pctm iudata, pt am Deu
graa infundere et tñ favore illu extra se
augtaoz et qdonaoz pro pcto n' qedere, sic
vero coniect, qd graa cum pcto qfihet: qop

143. R: ad 1. qd sm dicta de pctis pctm n' tñm facit
ut hoc in penam pcti iuste priuoz graa Dei,
h' ipsum in sua naa e' etm q' seipfu' priuoz
graa Dei, et ideo qntm q' Deu penam
pcti remitteret, si ta pctm solto manere po-
neret, e' impossibile qd ut eo graa qponaz, qia
e' impossibile ut priuoz solto graa sit sicut cum
graa, deini licet admittaz, qd pctm qntm ad
sui file p'auise sit aliqd morale, qia ta
ex pte naa et in qureto diuul abt' phum,
ut patet ex dictis de pctis, ideo n' d' solto aliqd
morale h' d' aliqd phis morale.

Ad 2^a dico pctm mortle abt' etm qponi graa
privatiua n' vitem solto et imde h' mortle et
caalto in qntm caat. priuozem graa ad po-
sitionem abt' degeneri, ad regulas motu. Pt etm
dici qd qponaz, q'rie qia bonu et malu qponaz
q'rie sic am se h' graa qe e' solto bonu
et pctm qd e' solto malu. Et proterea

quoniam ad finem peti etiam potest, potest in anima quoniam ipsa
 anima gratia prout dicitur. Dicitur quoque potest opponi gratiosè
 ut videtur explicite per implicitè et videtur, in quantum
 sicut gratia importat quæsiōem ad Deum vel ultimam
 finem, potest verò averfioem ab ultimâ: fine, ubi autem
 involvitur ad gratia averfio ab ultimâ: fine, ibi se invicem
 defectus quæsiōis in ultimâ: finem, et hinc cum potest mor-
 tale ex dictis de peti, fit tollis averfio, gratia autem
 infans fit quæsiō, patet quod gratia et potest ante
 saltem videtur et implicitè opponantur gratiosè,
 Ergo, ex oī pte impossibile potest mortale etiam ante
 cum gratia sanctificata.

ad 3. Ex antecedentibus patet, quod ad remissionem peti
 mortalis propter gratia et regionem favor aliquis ex-
 tenditur, ut ipsa gratia fit sine oī alio intellectu et
 quæsiōe et se ipsam impossibile, ut potest mortali et in
 ipsa infusione hanc gratia per se. D. includat una
 ultas remittendi potest: Ergo infusio gratia, sicut
 hinc de ordinario sive de absoluto loquamur, necesse
 exclusio culpa mortalis. S. S. explicat, alia quædam de iustificatione impij.

Sect: V. Explicantur alia quædam de iustificatione impij.

Sunt præter ea quæ de iustificatione impij habemus
 diximus alia quædam quæ S. D. hic quæ 113. examinant.

pa pro sua integritate huiusmodi explenda,
quod est sequentia 1.º an ultima dispoſitio ad gratiam ius-
tificante[m] scilicet actus charitatis et glorioſis procedant
effective a gratia acti. seu moveat dea, an vero
a gratia huiusmodi seu subsistente? 2.º An iustificatio
impii sit merita[m] op[er]is Dei. 3.º An iustificatio
impii sit miraculosa. 4.º An fiat in instanti
an successive, et 5.º an quis possit esse certus se esse
iustificatum? haec ergo huiusmodi resolvemus.

194. Ad 1.º An procedant ea dispoſitio ab auxiliis et
gratia acti, an vero a gratia subsistente et huiusmodi di-
cimus eas verisimiliter procedere a gratia subsistente et
huiusmodi. Ratio est, quod actus meritorius vite aeternae
et vitalis vite supernae effectus procedit effective
a radice omnis meriti, et a vita radicali supernae,
atque actus glorioſis et charitatis sunt actus merito-
rij vite aeternae iuxta Tridentinum S. 6. de Iustif.
Can. 22. Et sunt vitales vite supernae effectus
eiusdem quod sunt praesentia actus in ordine su-
pernae et meritorij vite aeternae, nullum
tamen op[er]is meritorij vite aeternae nisi pro-
cedat a imperio a gratia subsistente, ut S. 6.
charnis obis testatur, hic q. 112. a. 7. ad 1. ubi ait:

creas imprepa, atq; profati dnt pro-
cedere a graa hlli et ut hllm a graa ailli.
196. Difficultas hllm d in explicando qm do a graa
hlli hi atq; procedere pnt du'ta sint dispoos,
ad ipsa pro qo sciendum e ex ptea qd caa
in diverso genere caandi pnt sibi ee mutuo
caa ad eop, unum in uno genere caandi ee priu
altero et in alio genere caandi eodm ee
posterior hoc notato in 4. sen: dist: 17. q. 1. a. 4
gla 2. s. l. 2. ait: Dicendum e, qd aliqo modo grae
infusio et cupre remipio procedunt aliqo am-
modo predicti motu qd patet ex sili in ge-
nerave naali qe e long alteratio in eodm
em instanti tunc alteras ad dispoem qe e
necessitas et generas ad form, et tu sm or-
dinem nae utrumq; e priu altero aliqo modo
qia dispo qe e necessitas procedit fra sm or-
dinem cae maalis, s fra e prior sm ordine
cae solis p et ideo cum isti motu s int'age
atq; charitis et gloriois q' s in ipsa iustificaa
impu sint q' dispo ultiua ad graa suscipioe,
procedunt eodem in via cae maalis s p'pny
in via cae solis, et ideo nil prohibet eos ee for-

matos, quia hoc ad rationem et perfectionem esse pertinet. ita sicut ex ipsis hiis, quod actus gratioris et charitatis, quia sunt dispositive ultime ad gratiam procedunt gratia in se ipso in genere casu materialis, ut amicitia, adeoque, quod sunt actus gratioris et charitatis et non sunt attritionis, hoc habent effective ab ipsa gratia suscitante quod est forma omni actu meritorii in ordine supernaturali.

Sicut in mutationibus instantaneis natura prior est forma et apta et dispositum ad formam quam ipsa forma introducat, et sic dispositio- 197.

fines in genere casu materialis procedunt eadem rationem et efficientem sicut sunt dispositive ad talem formam a tali forma debent finalitari ad hoc, ut potius ad hanc quam aliam formam disponant. igitur forma effective debet esse natura prior in genere casu materialis quam sint ipse dispositio et sunt hoc dispositive ultime ab ipsa forma effective procedunt: hoc ipsum de iustificacione quod est instantanea quodam modo ex dicendis quod exemplum ostendit a sole illuminante aerem desumptum: si sol per suam lucem illuminet aerem ex parte solis illuminantis, prior est quod aer illuminetur, quam quod tenebre expellantur, sed ex parte aeris lumen recipientis, prior est quod aer urgeat a tenebris per lucem quam quod lumine solis illustretur: illud est prior ex parte casus efficientis, istud est prior ex parte solis recipientis seu casu materialis, notum autem quod per lucem tenebre expelluntur, et sic ad lumen aer disponit, et effective solus per lucem, et sic disponit formam ad lucem recipientem. Et sic contingit in gratia, si prior sol infundit gratiam ad expellendum peccatum ex parte prior sol hominem iustificantis

lat pro-
 ma aut
 do a gra
 ad dispo
 de ca
 e mutuo
 in pri
 m ee
 ig. i. o. f
 ado gra
 ligo am
 in ge-
 in eom
 ga e
 ta mot.
 ligo ad
 tal mot
 m adie
 lintege
 iusticia
 a iusticia
 h. p. p.
 tenebr

orig. e' qd infundat, graa et charitas, qm qd mor-
tale p'bm expella, s' ex p'la hois iustificandi orig
e' qd amor tali p'bo purget, qm qd graa et charite
fecundat: illud e' orig in genere casu efficienti, qia
p'rog' graa et charite infundat effective p'bm
expellit, s' istud e' orig in genere casu maalis
dispositiva, qia p' hoc qd hos purget a mortali
p'bo disponit ad graa iustificantem et charitem
motu am qo hos detesta, efficaciter p'bm et Deu
diligat adeoq, qo p'bm mortali dispositive expellit
e' effective foltr p' graa iustificante, qe p'oin
2 p'lr d' q'iderari sicut in fieri et statu q'p
imp'fcto et in facto ce ac statu p'fcto in fieri
q'iderata. Ipsa motio Dei mouentis p'ouet hic
q. 113. a. 7. ad 2. Dicens: ipse igitur Deus mouentis
motio e' graa infusio et ideo Deus i. mouendo
noiem in bonam infundit graam, dein in posteriori
nae mouet p' graa in acty g'tioris et dilectionis,
et deniq, p' hos acty disposito s'cto graa iustifi-
cans p' modum acty et fore p' mouentis recipi in
s'cto, et sic facile patet q'ndo acty p'afati
et a graa s'ctitate procedant effective et tra
ad eis receptioem s'ctm disponant.

198. Ad 2. qd q'orig an iustificas impi p' maximum opus Dei

ita dicitur. *De his q. ubi a. g. i. s. d. dicendum qd opg aliqd*
pt dici magis deplct, uno mdo ex ple mdr agendi, et
hic mxtm qus e creatis in qo ex nihilo fit aliqd,
alio mdo pt dici opg magne pte magnitudinem eig qd
fit, et fm hoc mag opg e iustificas impiu, qe troy
ad bonum eternum dne participas, qm creas caeli et
terrae qe troy ad bonum nae mutabilis, et ideo Aug.
um dixisset qd magis e qd ex impio fiat iust qm
creare caelum et terra, subiungit: caelum em et terra
transibunt, praedestinatum au suly et iustificas
f manebit; s. sciendum e qd aliqd magne diuz 2plct
uno mdo fm qntitem absolute, et hoc mdo donum
gloria e magis qm donu grae iustificanti, im-
piu, et fm hoc glorificas iustum e magis qm iusti-
ficas impiu, alio mdo dici, aliqd magnum qntite
pporhois, sicut dici, mons passy et milie magne
et hoc mdo donu grae impiu iustificanti e magis
qm donu gloria obfanti iustum, qe pty excedit
donu grae dignitem impiu qe erat digny pena qm
donu gloria dignitem iusti, qe ex hoc ipso qd e ius-
tificaty e digny gloria, et ideo Aug: dicit ibide
iudicet qe pt utru magis fit iustos Angelos creare
qm impios iustificare, certe si aqis utrumq. e
pe. hoc maior e misericordia ita. s. d. q. ibi,
ita clare patet qd fit rffndu ad 2°, ut dicit videre

videt, sufflante, defum ipse am S. D. hoc ex eo qd
in ps. diuini miseratio eius super oia opera eius unde
etiam in gada collecta dicit Eulias, Deus qd om-
nientia tua pariendo miris et miserando ma-
nifestas p d ipse commendat qd reas tota fuerit
quarta q unicum fiat, extra iustificas impi-
genos, huius q etiam aterni ubi papios p tot
cruciaty et mortem ipsa fuerit qsumata.
p his ia potet qd ad.

199. ad 3. qd qeriz an iustificas impi qia qubite pro-
portiois int oia opera Dei d' qd maximum
sit miraculosa? Idem S. D. bene explanat
ait: q. 4. 10. dicens: Dicendum, qd in operibz mira-
culozis tria qsererunt inueniri, qserunt
et ex se paa agentis qia sola due vult
fieri pot, et ideo st pmlto mira qsi habita
caa occultam, et et sm hoc tam iustificas
impi qm reas mundi, et unillto eis se qd qd
a solo Deo fieri p, miraculose dicit p. 2.
in qbqta miraculozis operibz inueniz, qd paa
inducta e supra naale paa talz mas, pmltin

suscitatio morbi vita. e supra naturalem psam ta-
 lis corporis et quatenus ad hoc iustificatio impij n
 e miraculosa, quia naturaliter aia e quae capax
 esem ipso qd fuerit e ad inu imagine. Principium
 e ei qd graa ut Aug: dicit: 3o modo in operibz
 miraculosis invenit aliquid proter solidu et con-
 fectu ordine caandi effecti, sicut in aliquis
 infirmis sanitate pfecta operi, subito proter
 solidu corpore sanior, quae fit a natura l. arte,
 et quatenus ad hoc iustificatio impij quodq, e mira-
 culosa quodq, n, e em ipse quis et effectus
 curis iustificatiois, ut Deo movente. interis
 aia hoc querebat ad Deum i. quidem gratia
 impfeta, et postmodum ad pfectam desinat, quia
 charitas inchoata merez augeti, et aucta merez
 pfici, et pfecta coronari. quodq, vero tal vehe-
 menter Deus aia movet, ut statim quandam
 pfectisem iusticiae assequat, sicut fuit in gressio
 Pauli adhibita etiam entis miraculosa pro-
 stratio et ideo gressio Pauli tam miraculosa
 in Eulia gmentosa, celebris Na. P. D. ex qibz
 patet, qd iustificatio impij n e opy. Dignis miraculose
 qm a sua caa ordinaria Deo Licit procedit,

et quidem in ratione et capacitate aia. unde
patet 8. ad 3.

200. Ad 4° An iustificatio impii fiat in instanti an suc-
cessiva? Respondetur cum S. D. huiusmodi a. 7. et de veritate
q. 28. a. 9. quod fiat in instanti. s. p. m. S. D. scien-
dum est, quod quando dicitur aliqua mutatio esse in instanti,
non intelligitur quod huiusmodi tunc eorum fiat in instanti, hoc
enim est impossibile, in omni mutatio fit inter duos op-
positos et se loquendo: s. intelligitur quod transitus de uno
tono in alium est de instanti, quod quidem in aliquibus
oppositis contingit in aliquibus non; quodcumque enim ait S. D.
loci ut: a. 9. in motu tunc est auferre aliquid me-
dium, oportet quod transitus de uno tono in alium
fit successivus, quia medium est, in quo fit mutatio, quod mo-
tus continetur quomodo in ultimo. Et intelligitur ait S. D.
medium est quomodo distans ab extremis sive fit
distans in situ sicut in motu locali, sive fit distans
in ratione quomodo sicut in motu augendi et dimi-
nuendi, sive in ratione forma ut in alteracione, et hoc
sive illud medium sit alterius speciei sicut pallidum
inter nigrum et album sive eisdem speciei sicut mi-
nus calidum inter magis calidum et frigidum, quod-
cumque vero inter duos tonos motus est mutacionis non est
esse medium aliquo predictum medium, tunc transitus

de uno trano in aliu n' e' in tempo s'p' in
instanti, hoc am g'ingit, q'ndocq' duo trani s'p' motu
s'p' affras et negas sive privas et fra, n' in
affrasem et negavem nullo mdo e' mediu' nec in
privavem et fra' icia p'ria susp'ctibile. ita: S. D.

Prober hoc am etm ficand' e', q'ia s'p' q'eri, an mu-
tas s'p' instantanea n' e' questio an ex p'ca caa p'it
poi aliqua dispo' ad introducentu' trane ad gem, q'p'
dispo' s'p' q'hi mediu' ino' trane a q'o et trane ad gem,
s'p' questio p'cedit imd' de tranis an s'p'it trane
a q'o et trane ad gem ad hoc ut fiat mutas de
uno ad aliu' necessu' heant mediu' rase sui, et
si hoc n' hnt, dicit, mutas instantanea; ita: ia

Co: respoo: Justificas e' transitu' a privase ad fra' ^{201.}
privata, s'p' transitu' talis respiciendo mutase s'p'
prioris trano n' sit in tempo s'p' in instanti ut ait: S. D.
ante relaty et rae dicitur realis, q'ia ino' privase
et fraem privata n' p'it int'ly mediu' s'p' trano mu-
tuas p'rios: q'o justificas imp' n' sit in tempo s'p'
in instanti respiciendo trano p'rios et p'f'ndendo
a dispo'ib' caare de q'ib' ait S. D. loc: cit: acci-
piendo vero eas p' mutase instantaneas / q'ntm ad caa,
s'p'one trane p' in eis g'fiderari s'p'cep'io sicut patet
in illuminave, na' q'm'is aer subito transeat de te-
nebr' ad lumen, tu caa tenebr' s'p' s'p'cep'ioe tolli,

de uno
s'p' p'ca
la rante
S. D. s'p'it
in bank
bank, hoc
trano q'p'
s'p' de uno
in al'ly
ait S. D.
ait q'p'
in aliu'
ait q'p'
ait S. D.
s'p' s'p'it
s'p'it dispo'
i et dimi-
trane, et ha
sicut patet
sicut sicut
sicut sicut
sicut sicut
sicut sicut

hinc absentia solz qd f motu locale suscepit
fil presens. Ita S. D. M. patet ex dictis. Sem
iustificas et hic de ea loqim, transitu à statu in-
iustie ad statu grae, iniustia aut intelligi potm
qd fm sui file in pura privatae grae gessit,
igij iustificas e transitu de statu pcti ad statu
grae, adeoq. à privatae ad fra privatae.
hac rae motu geludil S. D. Co: ut: taliter: duo
igij qd extrema iustificas it grae et privas
grae int qe n cadit mediū circa pmi suscep-
tibile, unde oportet qd transitu de uno in alteru
fil in instanti qmvis caa huius privas suscep-
tollaz. l. fm qd hoc cogitando disposi se ad grae, l.
saltem fm qd tempz posterit, postqum Deus grae
se datura praordinavit, est fm grae infusio fil
in instanti, et qia expul expulsiō culpa fil filz
effecty grae infuso, inde e qd tota iustificas
impū e in instanti ita S. D. q qe h. R. ad 4.

202. Ad 5. de certidne nra iustificas advertendu e,
qd ex qni thequm gsu possum q gñia nra testi-
moniu hre certidnem moralem de nra iustifi-
cace, et de eo qd sum in statu grae v. g. qia in
examine gñia facim qd pūm, pūm defesta
bamz prateritu qm valuing Deū diligere fm

vires nostras corabamus, via p̄ta noa q̄ora me-
 moria huius et sicut huius specificae ac nu-
 mericae, ea vero q̄a ignoravimus sub genericis
 clausula p̄fesi sumus, et tandem ad duo gradus
 cooperandum firmiter propinquamus, ut adeo aliquis
 raabilis iudicare valeat se esse in statu gratiae,
 sicut certe est, q̄d aliquis q̄ revelatae dicit facta
 de sua iustificatae sit esse absolute certus, id q̄d
 pluribus sanctis, q̄tissime historia et vita beatorum
 testatur, p̄ hac ordinaria naturali et extraor-
 dinaria absolute certitudinis hereticis n̄ p̄stanti-
 bus de sua recte iustificatae omnimoda certitudine
 tribuentes aut potius asserentes, q̄a n̄ iam raabilis
 presumere p̄ absolute sperare audeant se esse
 iustificatos, huius enim videtur erroris fundamentum
 est illud erroneum principium q̄ supra recusamus
 q̄ dicunt hominem sola fide iustificari. Contra
 hoc q̄

Dicimus: reminemur de via ordinaria et sine speciali 203.
 revelatae desuper accepta poe esse certae certitudinis
 p̄ha et absolute scilicet fidei se esse iustificatos q̄mvis.
 si fecerit q̄d est in se de hac sui iustificatae
 nemo raabilis dubitet, et catholica veritas in
 Tridentinae sess. 6. cap. 9. ubi sic ait: sicut nemo n̄
 de Dei misericordia de Christi merito de q̄ sacrosancti

virtute et efficacia debitare debet, sic q. libet
de seipso suam q. p. infirmitate et indif-
ferentem respicit, se sua graa timere pot, cum
nulli scire valeat certidne fidei nisi n. p. sub-
ee fulgur, se graa Dei ee gserutum. In
eodm capite haec fiducia haereticum vocat
vana et ab o. pietate remota. Et relege, q.
q. i. p. scriptura gratia, diu em Eulis c. q.
st iusti atq. sapientes, et opera eoru in manu
Dei, et tu respice hoc utru odio l. amore dign
sit, si oia in futuro seruant incerta, eo qd
oia ex eventibus iusto et impio p. en qam
elegante Salomon dicat, qd etiam si sint iusti
et sapientes et opera eoru in manu Dei
sint, hoc tu respice an odio an amore dign
sit, qm do am hoc respice, si hoc de sua iusti-
ficao ordinario p. hie certu est, de impo-
sibile est ex dictis aliquid ee iustificatu et n. ee
amore dignu.

204. Sicut laici testimonium catholicae veritati tribuit
ap. Paulus 1. Cor. 4. de seipso testatq. incertidne
iustificacois suae qm do dixit neq. meipso iudico,
nihil em mihi gloriis sum, s. N. n. in hoc iustificatq. p.

si am iudicat me Deus et, noli ante tempus
 iudicare. ita Aplg. Hinc nos etiam scriptura hor-
 taz ut cum timore salute nra queramus, et
 testania longe efficacie et qsi ad oculu' gria-
 unt offidia hereticu' desua vana fiducia.
 Populi nra Deo infinitis sru' testimoniis probari, s
 eto in quavis pagina inveniri valent. deducij
 veritas etiam ex eo, qd ut heretici dicunt certido
 heri absoluta h' f fidem in Chre Dno, s in-
 primis Aplg dicit qd fides sine charite nil
 prodest, charitem am se hre, nemo absoluta
 certidne sibi promittere pot, cum etiam David
 pro ignorantis suis oravit sollicit' ne f p'p'm
 ignorante qm'p'm graa amiserat et charitem
 et dein pl'mi s' q' putant vinciblt' se
 hre veram fidem in Chre, qm' t' n' hab, et
 huiusm' s' oes heretici qia diferedentes unistm
 arlo amittunt tota' fidem: fallunt qo deformat
 heretici t'm fidentes inanito l. in ipsa fiducia
 sua inanis proprio, qd qo miru' si ipsa qo qo
 hoc fiducia falsa sit et erronea?

Obj: heretici qtra hoc ultm gelup' dupl'm p'cipue 205.
 l'oud ex Aplg ad Rom. 1. ex c: 8. ubi dicit ipse s'p'q
 testaniam reddit s'ru' nro qd sum' filii Dei unde

dicunt, atq; testimoniū hōg. s. e infallibile et
credendū de fide: igitur si credimus, de fide
etiam nobis erit nos esse iustificatos. Alter
locus petij ex eadem Ep̄la c. q. Ubi dicitur, ideo
ex fide ut sū gratiam certa sūt promissio.
Unde inferunt hoc loco Ap̄lum docere nos ideo
iustificari ex fide ut certi simus nos esse in
state gratia.

R: ad 1.º locū Ap̄li: qd ibi loq; q̄dionate et
in qui, sicut hōg. s. testimoniū reddit hōm
nos qd tūc simus filii Dei si fecerimus oīa
q̄a nobis mandata sūt et hoc e verū q̄ia
si certi absolute ee possumus qd oīa fecerimus,
eēmus sine dubio etiam absolute certi de
nra iustificacoe, s; q̄ia nemo certidne ab-
soluta exigit qd hoc didicit q̄ revelacōem
h̄realem, sicut p̄t, se oīa q̄a p̄cepta sūt
sū p̄cepta et sū m̄dū q̄a p̄cepta sūt scire
ideo etiam nemo absolute certus ee p̄t de sua
iustificacoe, q̄ia ipse hōg nemini in par-
tiali reddidit testimoniū nisi q̄ revelacōe he-
realem se oīa fecisse: unde dicant mihi

haret si oia fecerint, et si hoc absolute
 fiant, et tunc admittit qd absolute fiant, s.
 ee iustificatos s. qis erit ille qd hoc dicere pot
 obstante pro defectu potiano et infirmitate
 hna qia am hoc dicere n. pot falsu e qd se
 iustificatos absolute fiant: s. lito ad
 2. locum dico Aplum legi de fide ut qbra
 distigij a lege ut patet exet legant, s.
 neq. de fide legi qm dicit, s. de iustia fidei seu
 de fide viva, dicit em: n. em q. legem promissio
 abrahe aut semini eij ut haeres eet mundi
 s. q. iustia fidei, si em qd ex lege, haeres
 st, exinanita e fides abolita e promissio
 ideo ex fide ut sm graa firma s. promissio
 oi semini. ita Apl. Concedim, am libento
 qd qd de sua fide ut viva absolute certi st,
 etm absolute certi sint de sua iustificacoe
 qia fides e viva q. charitem unde fra, sicut
 dixim de fide: s. qia nemo e, qd fidem vivam
 et in charite frabam se hre absolute certi-
 dne fiat, cum nemo etru amore s. odio dignu
 s. absolute certidne sm scriptura sibi pro-
 mittere valeat, ideo neq. sm Aplu qis abso-
 lute certidne iustificacoe sua nisi vana et

ab omni pietate remota fiducia se hinc fingat
Optimo quoque hic per haereticum error factus est
refutatus, et veritas catholica luculenti de-
monstrata in unius professione magis de ius-
tificata gratia. Q. 3. de merito altero d. gratia effectus

Art. III. DE MERITO.

Ultimus iste de gratia Art. merito inscribitur, quia quae
generalia sunt de merito altero de gratia effectus
in eo tractantur, pariter enim ut de merito An
D. V. in Tr. de incarnatione docentur. Exunt autem huius
arti sectiones 5. in 1. An et quando operis bona
sint meritoria iura eterna. in 2. quae
sunt merita et quae quodvis ad meritum requiruntur
in 3. quodnam sit meriti supernaturalis principium
et an aliquis sibi l. alteri 1. gratia aut re-
paracionem post lapsum mereri possit. in 4.
Ultro aliquis sibi l. alteri possit mereri 2. gratiam
seu augmentum gratiae l. charitatis, aut etiam donum